

О. І. Пошедін,
кандидат історичних наук, доцент кафедри європейської інтеграції,
Національна академія державного управління
при Президентові України

ЄВРОПЕЙСЬКА ПОЛІТИКА ЗГУРТУВАННЯ 2014–2020: ОРІЄНТИРИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті висвітлені основні завдання Європейської політики згуртування на 2014–2020 рр. Автором також розкриваються основні елементи реформи цієї політики, які, на погляд Європейської Комісії, сприятимуть економічному зростанню, створенню нових робочих місць, боротьбі зі зміною клімату, подоланню енергетичної залежності та соціальної ізоляції населення в країнах – членах ЄС. З огляду на схожість багатьох соціально-економічних проблем України з проблемами країн Центральної та Східної Європи розглядаються пріоритетні завдання цих країн у межах політики згуртування. Робиться висновок про необхідність внесення в Державну стратегію регіонального розвитку України на період до 2020 р. коректив з урахуванням досвіду Європейської політики згуртування та економічної ситуації в Україні.
Ключові слова: Європейська політика згуртування, Україна, Європейський Союз, стратегія «Європа 2020», ініціатива ЄС «Засіб з'єднання Європи».

О. І. Poshedin,

*Doctoral candidate in historical science, Associate professor of European Integration department,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*

COHESION POLICY 2014–2020: DIRECTIONS FOR UKRAINE

The purpose of the article is to highlight the main objectives of European Cohesion Policy 2014–2020. Author described basic elements of the reform that, in the opinion of the European Commission, will contribute to economic growth, job creation, as well as tackling climate change, reduce energy dependence and social exclusion in the member States. In view of similarity of many social and economic problems in Ukraine with the problems of Central and Eastern Europe, discusses the priorities of these countries within the cohesion policy.

That being said, the State Strategy of Ukraine for the period up to 2020 should be corrected based on the experience of European cohesion policy and given the economic situation in Ukraine.

Key words: Cohesion Policy, Ukraine, the European Union, «Europe 2020», Connecting Europe Facility.

О. И. Пошедин,

*кандидат исторических наук, доцент кафедры европейской интеграции,
Национальная академия государственного управления при Президенте Украины*

ЕВРОПЕЙСКАЯ ПОЛИТИКА СПЛОЧЕНИЯ 2014–2020: ОРИЕНТИРЫ ДЛЯ УКРАИНЫ

В статье освещены основные задачи Европейской политики сплочения на 2014–2020 гг. Автором также раскрываются основные направления реформирования этой политики, которые, на взгляд Европейской Комиссии, будут способствовать экономическому росту, созданию новых рабочих мест, борьбе с изменением климата, преодолению энергетической зависимости и социальной изоляции в странах – членах ЕС. Учитывая сходство многих социально-экономических проблем Украины с проблемами стран Центральной и Восточной Европы рассматриваются приоритетные задачи этих стран в рамках политики сплочения. Делается вывод о необходимости внесения в Государственную стратегию регионального развития Украины на период до 2020 года коректив с учетом опыта Европейской политики сплочения и экономической ситуации в Украине.

Ключевые слова: Европейская политика сплочения, Украина, Европейский Союз, стратегия «Европа 2020», инициатива ЕС «Средство соединения Европы».

Постановка проблеми. Регіональна політика є однією з важливих сфер державного управління в нашій країні, зважаючи на територіальну різноманітність України.

У 2013 р. Кабінет Міністрів України ухвалив Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року (далі – Стратегія). У доку-

менті подається загальна стратегія, визначаються цілі, завдання, пріоритети, план виконання.

У Стратегії визначено три цілі державної політики регіонального розвитку: підвищення конкурентоспроможності регіонів; територіальна соціально-економічна інтеграція та просторовий роз-

виток; ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку [1].

Серед причин, які спонукали до підготовки нової Стратегії, слід назвати необхідність урахування в цьому стратегічному документі європейських стандартів та його погодження із плановими та бюджетними циклами ЄС. Отже, дослідження європейської регіональної політики, а, точніше, політики згуртування ЄС уявляється важливим з точки зору успішної імплементації вищезазначених цілей Стратегії. Крім того, європейський досвід є корисним для нашої держави в контексті вирішення таких актуальних питань, як охорона навколишнього середовища, енергоефективність, якість освіти, охорона здоров'я, боротьба з безробіттям, підвищення конкурентоспроможності малих і середніх підприємств, адже Європейська політика згуртування (колишня регіональна політика) дбає про вирішення саме цих питань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Європейська політика згуртування постійно перебуває в центрі уваги як зарубіжних, так і вітчизняних фахівців. Ґрунтовний аналіз досліджень, у яких розглядаються історія та сучасний стан розвитку регіональної політики ЄС, її принципи, цілі та завдання; відносини та співпраця між ЄС, державами-членами, регіонами та місцевостями в контексті здійснення спільних європейських політик; роль і вплив фінансової підтримки ЄС на розвиток регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності тощо здійснено в монографії О.Ю.Оржелі [2]. Сама дослідниця вивчає динаміку трансформації Європейської політики згуртування та розглядає її особливості протягом 2007–2013 рр. Не залишилася поза увагою науковців і регіональна політика окремо взятих країн – членів Європейського Союзу [3–5]. Щодо політики згуртування ЄС на 2014–2020 рр., то вона постійно висвітлюється на сайті Європейської Комісії [6].

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Сьогодні в українських наукових виданнях фактично відсутні дослідження, у яких би висвітлювався новий етап Європейської політики згуртування. Зважаючи на те, що забезпечення інтеграції нашої держави до європейського політичного, економічного, правового простору з метою набуття членства в Європейському Союзі віднесено до основних засад зовнішньої політики України, то вивчення відповідного досвіду ЄС є актуальним для нашої держави [7].

Мета дослідження. Мета статті полягає у висвітленні основних завдань Європейської політики згуртування на 2014–2020 рр. Крім того, нами акцентується увага на основних елементах реформи політики згуртування, які, на погляд Європейської Комісії, сприятимуть економічному зро-

станню, створенню нових робочих місць, а також боротьбі зі зміною клімату, подоланню енергетичної залежності та соціальної ізоляції.

На нашу думку, для України, крім вивчення загальних підходів до здійснення Європейської політики згуртування, корисними можуть бути приклади того, на вирішення яких цілей спрямовують, або, на погляд дослідників, мають спрямовувати свої зусилля в межах цієї політики країни Центральної та Східної Європи (ЦСЄ). Це питання також розглядається у запропонованій статті.

Основні результати дослідження. Насамперед зазначимо, що нова політика згуртування сфокусована на досягненні цілей Стратегії «Європа 2020», яка визначає таких три взаємопов'язаних пріоритети [8].

1. Розумне зростання: розвиток економіки, заснованої на знаннях та інноваціях.

2. Стійке зростання: сприяння більш ефективному використанню ресурсів, екологічна та конкурентоспроможна економіка.

3. Всеохоплююче зростання: сприяння підвищенню рівня зайнятості населення, досягнення соціальної та територіальної згуртованості.

У зв'язку з цим ЄС встановлює такі головні цілі Стратегії «Європа 2020»: 75% населення у віці від 20 до 64 років має бути працевлаштовано; 3% ВВП ЄС має бути інвестовано в дослідження і розробки; не менш ніж 40% молоді у віці 30–34 років повинні мати вищу освіту; частка учнів, які кинули школи, не має перевищувати 10%; кількість людей, які перебувають у небезпеці опинитися за межею бідності, має бути скорочено на 20 млн; зменшення викидів парникових газів – на 20%; збільшення до 20% використання відновлюваних джерел енергії; підвищення енергоефективності на 20%.

Зазначимо, що всі держави – члени ЄС адаптували цілі Стратегії «Європа 2020» до своїх національних програм. У зв'язку з цим цікаво зіставити як деякі європейські країни імплементавали таку ціль Стратегії «Європа 2020», як інвестиції в дослідження і розробки (табл. 1).

Як бачимо, такі «локомотиви» європейської інтеграції, як Франція і Німеччина приділяють велику увагу інвестиціям у наукову галузь. Водночас країни так званої нової Європи (Польща, Румунія, Угорщина), які мають не таку потужну економіку, визначили для себе скромніші орієнтири в науково-дослідній сфері. Що стосується Данії, то скандинавські країни традиційно приділяють багато уваги інвестиціям у наукову сферу і «зелену» економіку. Відносно невисокий рівень інвестицій у наукові дослідження в Італії можна пояснити гострими економічними проблемами, які сьогодні намагається розв'язати італійський уряд.

Таблиця 1

Імплементация деякими державами – членами ЄС цілі стратегії «Європа 2020» щодо інвестицій в дослідження і розробки [9]

Країна	Франція	Німеччина	Італія	Данія	Польща	Румунія	Угорщина
% від ВВП	3%	3%	1,53%	3%	1,7%	2%	1,8%

Якщо порівняти заплановані витрати вищеперахованих держав – членів ЄС на оборону, то стає зрозумілим, що інвестиції в дослідження і розробки є одним із пріоритетів внутрішньої політики європейських урядів. Із семи розглянутих країн лише Польща витрачає і планує витратити в 2018 р. на оборону більше, ніж це передбачено Національною програмою реформ на наукові дослідження. Таке становище, з одного боку, можна пояснити далекоглядною політикою Європейського Союзу, яка безпосередньо пов'язує розвиток економіки з науково-дослідною сферою та інноваціями. З другого боку, перебуваючи під «парасолькою» НАТО, більшість європейських країн можуть собі дозволити заощаджувати на обороні й спрямовувати вивільнені гроші на наукові й соціальні програми. Щодо Польщі, то вона з усіх постсоціалістичних країн традиційно приділяє збройним силам підвищену увагу і турбується про високий соціальний статус військовослужбовців у суспільстві.

Інвестиції в рамках Європейського фонду регіонального розвитку будуть зосереджені на чотирьох ключових пріоритетах: інновації та наукові дослідження; розвиток цифрових технологій; підтримка малого і середнього бізнесу та низьковуглецева економіка (енергоефективність та поновлювані джерела енергії).

На зазначені цілі буде виділено приблизно 100 млрд євро, з яких не менш ніж 23 млрд спрямовуватиметься на заходи, які сприятимуть переходу до низьковуглецевої економіки.

Близько 66 млрд євро спрямовуватиметься через фонд згуртування на розвиток транс'європейських транспортних мереж. Європейський Союз схвалив нову політику розвитку транспортної інфраструктури, яка покликана з'єднати континент між Сходом і Заходом, Північчю і Півднем. Ця політика спрямована на ліквідацію прогалів між транспортними мережами держав-членів, що сприятиме нормальному функціонуванню внутрішнього

Таблиця 2

Витрати деяких держав – членів ЄС на оборону у відсотках від ВВП [10]

Країна	Франція	Німеччина	Італія	Данія	Польща	Румунія	Угорщина
2014 р.	1,89%	1,17%	1,29%	1,06%	1,93%	1,33%	0,80%
2018 р.	1,83%	1,02%	1,31%	0,88%	2,29%	1,33%	0,91%

Як зазначається в прес-релізі Європейської Комісії від 19 листопада 2013 р., реформування політики згуртування 2014–2020 рр. передбачається здійснювати за такими 10 напрямками, які адаптовані до індивідуальних потреб регіонів і міст, забезпечуватимуть використання інвестицій з максимальним ефектом [11].

1. Інвестування в усі регіони ЄС та встановлення співвідношення рівня фінансування з бюджету Європейського Союзу з національним внеском (рівень співфінансування) залежно від розвитку регіону.

Менш розвинені регіони (ВВП менше 75% від середнього по ЄС) отримуватимуть фінансування з бюджету ЄС від 75 до 80% від вартості проєктів.

Перехідні регіони (ВВП від 75 до 90% від середнього по ЄС) централізовано фінансуватимуться в обсязі 60% від вартості проєктів.

Більш розвинені регіони (ВВП більш ніж 90% від середнього по ЄС) отримають фінансування у розмірі 50% від вартості проєктів [12].

2. Концентрація ресурсів на ключових секторах зростання.

ринку та подоланню таких технічних бар'єрів, як несумісність стандартів залізничного транспорту.

Фонд згуртування також підтримуватиме інфраструктурні проєкти, якщо вони сприяють захисту навколишнього середовища з точки зору енергоефективності, використання відновлюваних джерел енергії тощо.

Через Європейський соціальний фонд політика згуртування забезпечуватиме досягнення пріоритетів ЄС у сфері зайнятості (наприклад шляхом навчання впродовж усього життя), освіти та соціальної інтеграції. На ці потреби буде направлено щонайменше 70 млрд євро. Крім того, не менше 6 млрд євро передбачено на підтримку ініціативи щодо забезпечення зайнятості молоді.

3. Установлення зрозумілих, прозорих, таких, що можна вимірювати, показників для звітності. Країни і регіони мають заздалегідь оголошувати, яких цілей вони збираються досягти з наявними ресурсами і визначити, як саме вони будуть вимірювати прогрес щодо досягнення цих цілей. Це

дасть змогу здійснювати регулярний моніторинг того, як використовуються фінансові ресурси.

4. Забезпечення більш ефективних інвестицій. Наприклад, у заходи з поліпшення систем державних закупівель, дотримання природоохоронного законодавства, зайнятості молоді, гендерної рівності та недискримінації.

5. Створення спільної стратегії для ефективної координації і меншого дублювання. Ідеться про кращу координацію між європейськими структурними й інвестиційними фондами для забезпечення максимальної віддачі від інвестицій ЄС. Основу для цього створюють «Загальні стратегічні рамки», які Європейська Комісія представила 14 березня 2012 р. Цей документ був розроблений з метою підвищення узгодженості між політичними зобов'язаннями, зробленими в контексті Стратегії «Європа 2020» та інвестиціями на місцях [13].

6. Скорочення бюрократизму і спрощення використання інвестицій ЄС у рамках загальних правил для всіх європейських структурних та інвестиційних фондів, створення простих правил бухгалтерсь-

10. Заохочення більш широкого використання фінансових інструментів з метою надання малим і середнім підприємствам, а також мікропідприємствам більшої підтримки та доступу до кредитів. Акцент на кредити, а не субсидії буде сприяти підвищенню якості проектів і перешкоджатиме субсидійній залежності.

У 1980–1990-х рр. основними бенефіціарами Європейської політики згуртування були Іспанія, Ірландія, Португалія та Греція. Сьогодні ЄС приділяє особливу увагу регіонам Центральної та Східної Європи. На країни ЦСЄ було виділено близько половини від загального обсягу фінансування.

Загалом на політику згуртування 2014–2020 рр. у бюджеті ЄС передбачено понад 325 млрд євро. Ураховуючи національний внесок держав-членів, а також залучення кредитних механізмів загальний обсяг інвестицій прогнозується на рівні 500 млрд євро.

Як видно з табл. 3, Європейський Союз у своїй політиці керується правилом: гроші одержують усі країни, у тому числі й високорозвинені. Наприклад, і Німеччина, і Франція одержують значні кош-

Таблиця 3

Розподіл фінансування деяких країн – членів ЄС у межах політики згуртування 2014–2020 рр. [14]

Країна	Польща	Чехія	Угорщина	Словаччина	Румунія	Хорватія	Франція	Німеччина
млрд євро	77,567	21,983	21,906	13,991	22,994	8,609	15,852	19,235

кого обліку, а також більш широке використання цифрових технологій («електронна згуртованість»).

7. Підвищення міського виміру політики згуртування шляхом виділення певної кількості ресурсів від Європейського фонду регіонального розвитку, які витрачатимуться на комплексні проекти в містах.

8. Зміцнення транскордонної співпраці та створення умов, які спрощуватимуть розробку транскордонних проектів. Забезпечення макрорегіональних стратегій Європейського Союзу, таких як стратегії для Дунайського регіону та Балтійського моря за підтримки національних і регіональних програм.

9. Забезпечення кращих зв'язків між політикою згуртування та широким економічним управлінням ЄС. Усі програми мають відповідати національним програмам реформ і сприяти виконанню відповідних завдань, які визначені за допомогою рекомендацій по конкретних країнах в Європейському семестрі. За необхідності Комісія може звернутися до держав-членів у рамках так званої макроекономічної обумовленості для зміни програми підтримки ключових структурних реформ. У крайньому разі Європейська Комісія може призупинити фінансування, якщо економічні рекомендації неодноразово і серйозно порушувалися.

ти з європейських структурних фондів. Щодо Німеччини, то ця країна взагалі не передбачає фінансування регіонів з ВВП менше 75% від середнього по ЄС з дуже простої причини – у Німеччині просто не існує територій з таким рівнем розвитку. Отже, з понад 19 млрд євро, які виділені Німеччині в межах Європейської політики згуртування на 2014–2020 рр., 9,77 млрд передбачено на перехідні регіони, на більш розвинені регіони планується виділити майже 8,5 млрд.

На сучасному етапі розвитку для нашої держави корисними можуть виявитися приклади країн ЦСЄ з огляду на їхнє колишнє соціалістичне минуле та схожість багатьох економічних проблем (які вони розв'язували та продовжують розв'язувати) з проблемами України.

Тому, скориставшись дослідженням Управління Ощадбанку Чехії, яке було проведено у співпраці з Науковим підрозділом Erste Group, розглянемо, на які проекти спрямовують або мають спрямовувати (на погляд дослідників) кошти Європейського Союзу держави Центральної та Східної Європи [15].

Значимо, що з Європейською політикою згуртування тісно пов'язана така автономна ініціатива ЄС, як «Засіб з'єднання Європи» (Connecting Europe Facility – CEF). Ця ініціатива підтримува-

тиме стратегічні проекти в галузі транспорту, енергетики та телекомунікаційної інфраструктури. Ініціатива ЄС «засіб з'єднання Європи» дає змогу реалізувати кілька великих проектів в окремих державах. На ці потреби з бюджету ЄС передбачається виділення 33,3 млрд євро.

Польщу можна назвати переможцем боротьби за фінансову допомогу в межах політики згуртування. Найбільша економіка країн ЦСЄ має одержати майже 77,6 млрд євро, що становить 288 євро на душу населення щорічно і 2,9% від ВВП. Найбільша частка субсидій (трохи більше однієї третини) будуть вкладені в інфраструктуру та екологічні проекти. Польща буде продовжувати будувати дорогу між Краковом і Варшавою і далі до Гданська. Цей інфраструктурний проект, поряд з іншими, в остаточному підсумку має привести до створення швидкісної дороги та залізничної мережі, яка з'єднає всі основні польські міста. Увага приділятиметься збільшенню інвестицій в наукові дослідження. Це допоможе перейти від наздоганяючої економіки до збалансованого зростання на основі інновацій; 4,1 млрд євро мають бути інвестовані в освіту і професійну підготовку з метою сприяння зайнятості та поліпшення умов на ринку праці, особливо для молоді, де рівень безробіття перевищує 25%.

У межах ініціативи СЕФ передбачається вдосконалення автомобільних і залізничних шляхів. Для Польщі це має вирішальне значення, оскільки збільшує привабливість країни для інвестицій. Аналітики Erste вважають, що коридор Балтика – Адріатика є одним із найбільш важливих проектів, який поліпшить не лише внутрішню інфраструктуру, а й транскордонні зв'язки. Тим більше, що коридор пов'язаний з іншими важливими транспортними маршрутами і має потенціал, щоб стати ефективним транспортним ланцюгом у Центральній Європі не тільки з точки зору пасажирських перевезень, а й для транспортування товарів. Аналітики вважають, що проект буде стимулювати економічний розвиток регіонів у коридорі.

Для Чехії загальний обсяг асигнувань із структурних та інвестиційних фондів ЄС у 2014–2020 рр. передбачає майже 22 млрд євро, що становитиме 299 євро на душу населення і 2,1% від ВВП. На думку аналітиків Erste, найбільша частка субсидій, майже одна третина, піде в інфраструктурні проекти, в основному в галузі транспорту. Проекти, що підтримують наукові дослідження, мають отримати п'яту частину асигнувань на території Чеської Республіки. Приблизно така ж кількість має виділятися на екологічні проекти, водночас як одну десяту частину фондів ЄС слід спрямувати в бізнес-сектор (переважно для малих і середніх підприємств). Близько 15% від загальної

суми пропонується інвестувати в розвиток ринку праці та соціальної інтеграції.

У межах ініціативи СЕФ високий потенціал спостерігається в модернізації і збільшенні пропускної спроможності залізниці Нюрнберг – Прага, а також Мюнхен – Прага. Для Чеської Республіки, як експортноорієнтованої економіки, модернізація залізничного сполучення до Німеччини буде і далі зміцнювати торговельні зв'язки між цими двома країнами, адже на Німеччину припадає третина від загального обсягу чеського експорту.

Загальний обсяг асигнувань з фондів ЄС для Угорщини становить 21,91 млрд євро, що означає 316 євро на душу населення і 3,2% від ВВП. Особлива увага приділятиметься зайнятості й мобільності робочої сили, а також підвищенню конкурентоспроможності мікропідприємств, малих і середніх підприємств. Уряд країни оголосив, що близько 60% фондів ЄС спрямовуватимуться на підтримку економічного розвитку та зайнятості. На освіту, підвищення кваліфікації робочої сили і навчання впродовж усього життя буде виділено близько 7%.

Вважається, що в рамках ініціативи СЕФ основні зусилля необхідно спрямувати на покращення транскордонної інфраструктури північ–південь. Це сприятиме зміцненню місцевих підприємств, які змогли б отримати легкий доступ до більшого регіонального ринку. Водночас покращення енергетичної інфраструктури північ–південь може допомогти диверсифікації енергопостачання в регіоні.

Загальний обсяг асигнувань з фондів ЄС для Словаччини складає майже 14 млрд євро, що становить щорічно 369 євро на душу населення і 2,8% від ВВП. Зазначимо, що з точки зору щорічних асигнувань на душу населення – найбільш показовий індикатор – Словаччина посідає друге місце серед країн-членів ЄС, а лідирує Естонія з приблизно 387 євро.

Інфраструктура буде головним пріоритетом для Словаччини через недосконалість мереж шосе в країні. Це сприймається як головна перешкода в залученні іноземних інвесторів до східної частини країни. Таким чином, 26% від загального обсягу фондів ЄС, виділених для Словаччини, будуть використовуватися для інфраструктурних проектів. На розв'язання проблеми довгострокового безробіття і безробіття серед молоді планується направити 13% обсягу виділених коштів. У числі інших пріоритетів – охорона навколишнього середовища (20,6%) і наукові дослідження (14,5%).

Щодо ініціативи СЕФ, то тут Словаччині пропонується особливу увагу звернути на трубопроводи JANAFA-Adria. Їх реконструкція і розширення поліпшить енергетичну безпеку Словаччини (країна традиційно залежить від російської нафти, яка транспортується через Україну по трубопроводу «Друж-

ба»). Крім того, збільшення пропускної спроможності трубопроводів, ймовірно, приведе до більш високих обсягів транзиту і більш високих доходів.

Для Румунії передбачено фінансування в обсязі майже 23 млрд євро, що становитиме 164 євро на душу населення щорічно і 2,5% від ВВП. Найбільша кількість коштів піде на довілля та транспорт (більш ніж по 20% для кожної галузі). Трохи менше ніж 8% було виділено на освіту. На думку аналітиків Erste, цього явно недостатньо, оскільки освіта і охорона здоров'я мають бути ключовими пріоритетами для Румунії. Зауважимо, що медичні послуги в країні мають низький рівень, який викликаний «відпливом мізків» і відсутністю належного медичного обладнання в державних лікарнях. Що стосується освіти, то тут найбільшу турботу викликає стан справ у сільській місцевості.

У рамках ініціативи CEF головна увага приділятиметься розвитку залізничного проекту Арад – Брашов – Бухарест – Констанца, який з'єднає західний кордон Румунії з Чорноморським узбережжям. Скорочення часу перевезення вантажів і пасажирів має заохочувати іноземних інвесторів і місцевих підприємців відкривати нові об'єкти в Південній і Східній Румунії, областях, які були досі важко доступні через погану інфраструктуру. Водночас це може бути важливим кроком щодо відродження туризму на Чорноморському узбережжі.

Для Хорватії як нового члена ЄС загальний обсяг асигнувань з фондів ЄС становить майже 8,61 млрд євро, що дорівнює 289 млрд євро на душу населення і 2,8% від ВВП щороку. Хорватії як у межах політики згуртування, так і в рамках ініціативи CEF пропонується головну увагу приділити розвитку транспортної інфраструктури, насамперед залізниці й портів. Важливим сегментом також є енергоефективність, відновлювальні джерела енергії та розвиток IT-інфраструктури.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Європейська політика згуртування є одним з інструментів досягнення цілей ЄС, які сформульовані в Стратегії «Європа 2020». У свою чергу, цілі Стратегії мають чітко визначені показники, що наповнює політику згуртування конкретним змістом і значно спрощує проведення оцінки ефективності цієї політики в усіх державах – членах Європейського Союзу. Політика згуртування передбачає залучення різноманітних інвестицій та взаємозв'язок з іншими засобами ЄС, які спрямовані на досягнення стратегічних цілей, визначених у засновницьких договорах і конкретизованих у Стратегії «Європа 2020». Таким чином, кілька інструментів одночасно спрямовуються на досягнення однієї мети, що робить загальну політику ЄС дієвою і ефективною.

Реформування політики згуртування сприятиме зменшенню бюрократичної тяганини, установленню прозорих і зрозумілих державам – членам ЄС правил. Ця політика більше не є благодійною допомогою бідним регіонам. Ідеться про максимальне зростання економіки та забезпечення зайнятості населення. Як зауважує Європейська Комісія, існує чіткий зв'язок між політикою згуртування і економічним зростанням в ЄС. За різними оцінками, завдяки цій політиці середній по ЄС ВВП зросте до 2020 р. на 4%, а кожний інвестований євро повернеться в економіку країн-членів у розмірі € 4,2 [16].

Як ми могли переконатися, серед пріоритетів країн Центральної та Східної Європи в межах Європейської політики згуртування перебувають екологічні проекти, питання енергоефективності, освіти, охорона здоров'я, зайнятість, підвищення конкурентоспроможності мікро-, малих і середніх підприємств. Усі ці питання є актуальними і для України. Отже, досвід згуртування ЄС є, без жодного сумніву, важливим для Української держави і заслуговує на всебічне дослідження.

Велика увага країнами ЦЄС приділятиметься інфраструктурі, з розвитком якої пов'язується зростання іноземних інвестицій, створення нових підприємств і в підсумку – поживлення економічного розвитку в регіонах. Вивчення цього досвіду, на нашу думку, є необхідним, зважаючи і на нещодавнє рішення Ради директорів Європейського банку реконструкції і розвитку про виділення 200 млн євро на реконструкцію автомобільних доріг України [17].

Іншими напрямками подальших наукових досліджень можуть бути нові правила і законодавство, що регулюють політику згуртування ЄС на 2014–2020 рр.

Ураховуючи скрутну економічну ситуацію, яка склалася сьогодні в Україні, можливо доречно внести певні корективи і в Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року. І тут ще раз для українських науковців, дослідників і державних службовців може бути корисним сучасний досвід Європейської політики згуртування.

Необхідно наголосити, що протягом чотирьох років з дати набрання чинності Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом наша держава має надати Європейській Комісії показники валового внутрішнього продукту на душу населення, гармонізовані до рівня NUTS II. На основі цього будуть оцінені регіони України, а також максимальна інтенсивність допомоги, для того щоб скласти регіональну карту згідно з відповідними керівними принципами ЄС [18]. Безумовно, запровадження європейської системи статистичної звітності на регіональному рівні у форматі NUTS також має стати предметом дослідження українських науковців.

Список використаних джерел

1. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mled.org.ua/ukr/information/latest-news/898-statestrategyforregionaldevelopment2020>
2. Оржель О. Ю. Європейське врядування як чинник згуртування Європейського Союзу: теоретико-методологічні засади : монографія / О. Ю. Оржель. – К. : НАДУ, 2012. – 236 с.
3. Каракчиев П. Становление европейской политики регионов Великобритании / П. Каракчиев // Мировая экономика и междунар. отношения. – 2007. – № 6. – С. 21–28.
4. Трофимова О. Региональная политика Португалии / О. Трофимова // Мировая экономика и междунар. отношения. – 2009. – № 2. – С. 84–92.
5. Бурнаева Е. Региональная политика Финляндии / Е. Бурнаева // Мировая экономика и междунар. отношения. – 2009. – № 5. – С. 64–73.
6. Cohesion policy 2014-2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_en.cfm#3
7. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2411-17>
8. Europe 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>
9. Europe 2020 targets [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_en.pdf
10. Jane's Defence Budgets [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://janesihs.com.ezproxy.members.marshalcenler.org/CustomPages/Janes/ReferenceHome.aspx>
11. Refocusing EU Cohesion Policy for Maximum Impact on Growth and Jobs: The Reform in 10 points [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1011_en.htm
12. The regional policy of the EU [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.learn-europe.eu/index.php?cid=390>
13. Commission proposes one programming tool for all structural funds [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-236_en.htm
14. Total EU allocations of Cohesion Policy 2014–2020 (million €, current prices) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/PDR/2014/Total_sume_alocate_coeziune_2014-2020.pdf
15. EU Cohesion Policy 2014-2020: Will EUR 167bn of EU funds give CEE a boost? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.erstegroup.com/en/Press/Press-Releases/Archive/2014/3/11/EU-Cohesion-Police-2014-2020-Research-Zentral-Osteuropa>
16. Cohesion policy is an expensive charity! [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/budget/explained/myths/myths_en.cfm#10of15
17. EBRD approves €350 million financing for Ukraine projects [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ebrd.com/russian/pages/news/press/2014/140408a.shtml>
18. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/docs/Agreement/AA_Body_text.pdf

References

1. Derzhavna stratehiia rehionalnoho rozvytku na period do 2020 roku. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.mled.org.ua/ukr/information/latest-news/898-statestrategyforregionaldevelopment2020>
2. Orzhel O. Iu. Yevropeiske vriaduvannia yak chynnyk zghurtuvannia Yevropeiskoho Soiuzu: teoretyko-metodolohichni zasady: monohrafiia / O. Iu. Orzhel. – K. : NADU, 2012. – 236 s.
3. Karakhyev P. Stanovlenye evropeiskoi polytyky rehyonov Velykobyrtany / P. Karakhyev // Myrovaia ekonomyka y mezhdunarodnye otnosheniya. – 2007. – # 6. – S. 21–28.
4. Trofymova O. Rehyonalnaia polytyka Portuhalyy / O. Trofymova // Myrovaia ekonomyka y mezhdunarodnye otnosheniya. – 2009. – # 2. – S. 84–92.
5. Burnaeva E. Rehyonalnaia polytyka Fynliandy / E. Burnaeva // Myrovaia ekonomyka y mezhdunarodnye otnosheniya. – 2009. – # 5. – S. 64–73.
6. Cohesion policy 2014-2020 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_en.cfm#3
7. Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky : Zakon Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2411-17>
8. Europe 2020 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>
9. Europe 2020 targets [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_en.pdf
10. Jane's Defence Budgets [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://janes-ihs-com.ezproxy.members.marshalcenler.org/CustomPages/Janes/ReferenceHome.aspx>
11. Refocusing EU Cohesion Policy for Maximum Impact on Growth and Jobs: The Reform in 10 points [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1011_en.htm
12. The regional policy of the EU [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.learn-europe.eu/index.php?cid=390>
13. Commission proposes one programming tool for all structural funds [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-236_en.htm
14. Total EU allocations of Cohesion Policy 2014-2020 (million €, current prices) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/PDR/2014/Total_sume_alocate_coeziune_2014-2020.pdf
15. EU Cohesion Policy 2014-2020: Will EUR 167bn of EU funds give CEE a boost? [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.erstegroup.com/en/Press/Press-Releases/Archive/2014/3/11/EU-Cohesion-Police-2014-2020-Research-Zentral-Osteuropa>
16. Cohesion policy is an expensive charity! [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://ec.europa.eu/budget/explained/myths/myths_en.cfm#10of15
17. EBRD approves €350 million financing for Ukraine projects [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ebrd.com/russian/pages/news/press/2014/140408a.shtml>
18. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeyskym Soyuzom i yoho derzhavamy-chlenamy, z inshoyi storony [Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.kmu.gov.ua/docs/Agreement/AA_Body_text.pdf